

HORIZONT 2021/5

Migrációkutató Intézet

Veszprémy László Bernát: [Koronavírus és iszlamista terrorizmus: a Hamász esete](#)

2021.03.05.

Veszprémy László Bernát:

Koronavírus és iszlamista terrorizmus: a Hamász esete

1. SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS

Mivel a koronavírus-válság meglehetősen friss jelenség, a gázai eseményekről pedig egyébként is kevés megbízható hír jelenik meg, a kettő téma kombinációjáról – koronavírus és Hamász – értelemeszerűen kevés feldolgozás készült. Hillel Frisch, az izraeli Bar-Ilan Egyetem politológus professzora egy tanulmányában arra utalt, hogy a Hamász a Katarból kapott támogatásokat a vírus elleni harc helyett terrorista tevékenységének folytatására fordítja.¹ Ugyanő arra utalt egy másik írásában, hogy gázai központú emberi jogi szervezetek Izraelre kenik a palesztin oltási kampány sikertelenségeit.² Saul Bartal, az izraeli BESA Center kutatója többek között a koronavírus-járvánnyal is magyarázza, hogy a Palesztin Hatóság választások kiírása mellett döntött. Mint véli, ez a Fatah és a Hamász közeledésének eszköze is lehet.³ Eközben a nemzetközi sajtóban – például a Guardianben – olyan elemzések is megjelentek, melyek Izrael felelősségét hangsúlyozzák a palesztin területek – Palesztin Hatóság és Gáza – oltásában. Ezek az írások a Hamásszal megengedőbb hangnemet használnak.⁴

2. A HAMÁSZ ELSŐ LÉPÉSEI

A járvány 2020 augusztusáig alapvetően kevésbé érte el a gázai területeket, köszönhetően annak, hogy határai blokádnál állnak mind Egyiptom, mind pedig Izrael részéről, légiforgalma pedig régóta nincsen, az Arafat repülőtér húsz éve nem üzemel. Az első két esetet március 21-én találták Gázában, erre a területet

¹ FRISCH 2021a.

² FRISCH 2021b.

³ BARTAL, 2021.

⁴ BALOUSHA-HOLMES, 2021.

ABSZTRAKT

Elemzésünkben a jelenleg is zajló koronavírus-világjárvány hatását vizsgáljuk meg az izraeli-palesztin konfliktus kapcsán, különös tekintettel a Hamász viselkedésére és taktikai lépéseire. A járvány alatt a Hamász nemhogy csökkentette volna terrorista tevékenységét – illetve az Izraellel és izraeli civilekkel szembeni háborús retorikát, merényleteket és támadásokat –, hanem tovább növelte aktivitását a régióban. A terrorszervezet bizonyos állami funkciókat is átvett (szigorú karanténintézkedések az első hullám alatt) és azt is kijelentette, hogy a zsidó állam a hibás a járvány terjedéséért. Annak ellenére, hogy a Hamász vasszigorral igyekezett betartatni a karanténhoz fűződő korlátozásokat, még Gázában is terjedni kezdett a vírus.

irányító, számos nemzetközi szereplő – köztük az Európai Unió – által is terrorszervezetnek elismert Hamász széleskörű lezárásokkal reagált, melyeknek eredménye egészen augusztusig kitartott. Ez nemzetközi viszonylatban komoly eredmény, melynek köze lehet a Hamász diktatórikus módszereihez, de a terület izraeli és egyiptomi blokádjához, továbbá a nemzetközi utazás hiányához is. Mivel a Hamász 21 napos karantént vezetett be a kívülről belépők számára, az oktatás, a piacokon való vásárlás, a tengerben fürdés és a hétköznapi élet folytatódott.⁵

Mindössze augusztus 24-én találták meg a következő eseteket al-Maghazi menekülttáborban, Gáza város mellett. Ezt követően napokon belül újabb 24 esetet fedeztek fel több különböző ponton a városban. Az egyes fertőzések nem voltak összeköthetők, ezért az egészségügyi minisztérium a lezárás mellett döntött. A Times of Israel augusztus 27-i riportja szerint a Hamász 72 órás lezárást rendelt el a Gázai övezetben, mivel félt egy komolyabb járvány kitörésétől a területen. Ebben az időszakban megnőtt a fertőzöttek száma a gázai karanténokban. Az izraeli lap rámutatott: egy széleskörű fertőzés maga alá teperhette volna a terület rosszul működő egészségügyét, ráadásul a 365 km² területen közel kétfélmillió fő él, vagyis a lakosság sűrűsége igen nagy.⁶

Juszuf Abu Ris, a gázai egészségügyi minisztérium szóvivője kijelentette, hogy „egyetlen koronavírusos eset a Gázai övezetben több százezer esetet hozna magával. Amit most látunk, arra lehetett számítani. A következő napokban több és több esetre számítok”. A Hamász ekkor a következő intézkedéseket hozta: a lakosoknak otthon kellett maradniuk, kivéve a vészhelyzeteket. A kijárási tilalom pedig bármikor meghosszabbíthatóvá vált.⁷

3. A NYUGAT HIBÁZTATÁSA

A járvány kapcsán a nyugati hatalmak, nevezetesen az Egyesült Államok és Izrael hibáztatása hamar megjelent a Hamász retorikájában. A Jerusalem Post már április 5-én arról számolt be, hogy „a terrorszervezet életét is felbolygatta a járvány, hiszen évek óta először nem tudták megtartani a gázai határ menti lázongásaikat. (...) Most a Hamasz azt állítja, hogy Izraelt terheli a felelősség, ha a Gázai övezet nem tud megfelelően védekezni a fertőzés ellen”. A cikk szerint „a gázai terrorszervezet vezére kijelentette, hogy a járvány az égi válasz arra, hogy Donald Trump áthelyezte az amerikai nagykövetséget Tel-Avivból Jeruzsálembe.”⁸

„Egyértelművé szeretném tenni, hogy ha oda jutnánk, hogy kénytelenek leszünk végignézni, ahogy a lakosaink kilehelik a lelküket, mert nincs elég lélegeztetőgép, akkor azt üzenem

---

⁵ BOXMAN 2020.

⁶ BOXMAN 2020.

⁷ BOXMAN 2020.

⁸ NEOKOHN 2020. április 5.

[Naftali] Bennetnek [izraeli jobboldali-vallásos politikus – V. L. B.], hatmillió izraeli telepes fog megfulladni” — fenyegette Izraelt Yahya Sinwar, a Hamász jelenlegi feje.⁹

Ennek kapcsán érdekes információt osztott meg a Jewish Press orgánus. E szerint a gázai egészségügyi minisztérium egy alkalmazottja Facebook-oldalán posztolt arról, hogy palesztin orvosok részt vettek izraeli katonai bázisok továbbképzésein, melyeknek célja a koronavírus-járvány elleni harc segítése volt. „Miért van felháborodva és miért fúj ránk a média azután, hogy gázai orvosok az Erez átkelőnél jártak?” — vetette fel a poszt, amit nem sokkal később valaki eltávolított az oldalról.¹⁰ Bár a Hamász tagadta, hogy bármilyen „közeli vagy távoli” kapcsolatban állnának izraeli szakemberekkel, a törölt bejegyzés még fotókkal is szolgált, melyeken a Palesztin Hatóság alkalmazottainak is izraeli egészségügyi szakemberek és orvosok tartottak továbbképzést a Jerikói Katonai Akadémián.¹¹ A Jewish Press szerint „ezzel egybehangozóan több arab médiaplatformon is arról lehetett olvasni, hogy az izraeli Askelónban és Erez átkelőpontnál is jártak gázai orvosok, nővérek és más egészségügyi szakemberek”. A Jewish Press szerint a megszokott 14 napos karantén helyett bevezetett 21 napos megfigyelést is izraeli szakemberek javasolták — amit végül a Hamász jóváhagyott a Gázai övezetben.¹²

Ez azonban vajmi kevésbé befolyásolta a Hamász retorikáját, hiszen a fenti hír dacára – vagy talán éppen annak hatására – alig egy héttel később már újra Izraelt fenyegették. Kalil al-Haja, akit az Algemeiner amerikai portál a Hamász „vezető tisztviselőjeként” azonosított, azzal fenyegette meg Izraelt, hogy „erőszakot fognak alkalmazni, ha Izrael nem látja el őket megfelelő egészségügyi felszereléssel”.¹³ Sajtóhírek szerint hozzáfűzte, „fenntartjuk annak a lehetőségét, hogy »egyéb eszközöket« alkalmazzunk, ha Izrael nem teljesíti a követeléseinket és nem kapunk megfelelő egészségügyi eszközöket, aminek segítségével úrrá tudunk lenni a krízisen”. Al-Haja azzal vádolta Izraelt, hogy az övezet blokádja miatt nem jutnak be az egészségügyi szállítmányok a területre. Az Algemeiner szerint viszont csak ekkorra már 88 tonna egészségügyi felszerelést tartalmazó segély érkezett az övezetbe.¹⁴

---

⁹ NEOKOHN 2020. április 5.

¹⁰ NEOKOHN 2020. április 14.

¹¹ NEOKOHN 2020. április 14.

¹² NEOKOHN 2020. április 14.

¹³ NEOKOHN 2020. április 20.

¹⁴ NEOKOHN 2020. április 20.

4. A KONFLIKTUS ESZKALÁLÓDÁSA

Ahogy az más nemzetközi példákon, így például az Iszlám Állam kapcsán is tapasztalható volt, a Hamász megkísérelte felhasználni a koronavírus által keltett zűrzavart további merényletek elkövetésére, ezen keresztül pedig a politikai előnyszerzésre. „Nem hagytak fel a terrortámadások előkészítésével a Nyugati parton”, „a Hamász egész nap (...) új jelentkezőket hajt fel” – nyilatkozta Reuven Erlich, az izraeli Meir Amit Intelligence and Terrorism Information Center igazgatója.¹⁵

Az izraeli belső elhárítás, a Sin Bét 2020 márciusában és áprilisában is a Hamászhoz köthető egyéneket vett őrizetbe, akik robbantásos merényleteket akartak elkövetni Izraelben.¹⁶ Május elején Gázából lőtték gránátokkal Izrael területét, de azok lakatlan területeken csapódtak be.¹⁷ Július elején két rakétát lőtték ki Gázából Izraelre, de azok sérülést vagy anyagi kárt nem okoztak.¹⁸ Augusztus elején robbanószerekkel töltött léggömböket engedtek át Gázából Izrael területére.¹⁹ Augusztus 21-én tizenkét rakétát lőtték ki Izraelre Gázából, egy izraeli nő könnyebben megsérült.²⁰

Fontos jelezni, hogy ezeket mind izraeli válaszcsepások követték a Gázai övezetre, bujkálásra kényszerítve a Hamász vezetőit. A terrorszerv azonban nem inaktíválta magát, sajtóhírek szerint a Hezbollahal kezdett tárgyalásokba közös, Izrael elleni terrorcselekmények megszervezéséről.²¹ 2020 szeptember elején a Sin Bét újabb férfiakat tartóztatott le, akik robbantásos merényletet terveztek Izraelben.²²

A konfliktusnak természetes hatása volt a vírushelyzetre, az izraeli bombázások és az árambevétel korlátozásának hatására Gáza 2020 nyarán súlyos áramkimaradásokkal küzdött, még a gázai kórházakban is néha mindössze napi négy órán át volt elektromosság. Az ivóvíz is nehezen elérhetővé vált a nyári hónapokban.²³

---

¹⁵ ISRAEL HAYOM 2020.

¹⁶ NEOKOHN 2020. április 22.

¹⁷ NEOKOHN 2020. május 6.

¹⁸ NEOKOHN 2020. július 5.

¹⁹ NEOKOHN 2020. augusztus 8.

²⁰ NEOKOHN 2020. augusztus 21.

²¹ NEOKOHN 2020. szeptember 6.

²² NEOKOHN 2020. szeptember 7.

²³ BOXMAN 2020.

Dan Diker, a Jerusalem Center for Public Affairs kutatója felhívta a figyelmet, hogy nem véletlen, hogy a koronavírus hónapjaiban fokozta támadásait a Hamász. Eltekintve az olyan külpolitikai okoktól, mint Donald Trump volt amerikai elnök közel-keleti béketervének bejelentése, „a Hamász a koronavírust háborús fegyverként használta” – véli a kutató, arra utalva, hogy a terrrorszerv koncessziókat zsarolt ki Izraelből a vírusra hivatkozva, miközben katonai nyomást gyakorolt a zsidó államra.²⁴

5. A TERJEDŐ JÁRVÁNY ADATAI ÉS AZ OLTÁSI KAMPÁNY

A Gázai övezetből csak szűkösen kerülnek ki hírek a világban. 2020. augusztus 25-én 135 eset volt ismert a World Health Organization adatai szerint,²⁵ egy 2020. szeptember 17-i cikk szerint 1 819 fertőzést jelentettek a Gázai övezetben.²⁶ A koronavírus-számok decemberben lódultak meg, december 12-étől körülbelül napi 1 200-1 500 új esetet jelentettek.²⁷

A Reuters 2021 februári riportja szerint már 54 ezer eset volt Gázában, ebből 52 ezren felgyógyultak és 545-en meghaltak,²⁸ de ezeket az adatokat kritikával kell kezelni, hiszen ez egy nagyon szigorúan kiszámolt 1%-os halálozási rátát jelentene egy rossz egészségügyi körülmények által jellemzett, terroristák által uralt és kiemelkedően sűrűn lakott területen. Ez rámutat a kezdeti védekezés sikerességére, illetve a második-harmadik hullám erejére. A Hamász feje, Yahya Sinwar is megfertőződött decemberben, de nem ismertek olyan hírek, miszerint a vírusnak súlyosabb következménye lett volna számára.²⁹

Az oltási kampányt a Hamász 2021 február végén kezdte meg, 22 ezer dózis orosz vakcinával.³⁰ A nemzetközi sajtó kommentárjai szerint komparatív perspektívában ez kevésnek tűnik a járvány megfékezéséhez.³¹

6. KONKLÚZIÓ

A fentiekből több következtetést is le lehet vonni. A Hamász nemhogy csökkentette volna terrorista tevékenységét, illetve az Izraellel és izraeli civilekkel szembeni háborús retorikát, merényleteket és támadásokat, hanem még növelte is aktivitását a régióban. Míg a fejlett nyugati országok nagyrészt a lakosság megóvásának módjait keresték a járvány előtt, addig a Hamász Izraeltől követelte a megoldást, a zsidó államot hibáztatta a járvány terjedéséért, és közben

---

²⁴ JAFFE-HOFFMAN 2020.

²⁵ WHO 2020.

²⁶ MEMO 2020.

²⁷ RELIEFWEB 2020.

²⁸ AL-MUGHRABI, 2021.

²⁹ ABU AISHA 2020.

³⁰ AL-MUGHRABI, 2021.

³¹ AL-MUGHRABI, 2021.

támadásokat indított ellene, továbbá merényleteket kísérelt meg elkövetni. Mindez rámutat az iszlamista dzsiháddal való párbeszéd lehetőségeinek mérsékelt mivoltára is. Szintúgy jelző, hogy dacára a szigorú karanténnak, még Gázában is terjedni kezdett a vírus, ráadásul az egy menekülttáborból indult ki. A Hamász a szigorúan betartott karanténnal viszont jelentősen csökkentette az első hullám erejét, így óvta a terület lakosságát. Ez azt is mutatja, hogy a szigorú központi szerepvállalás és a komoly kontroll mellett is képes a migráció a veszélyes vírusok terjesztésének elősegítésére.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- ABU AISHA, NOUR (2020). Head of Hamas in Gaza contracts Coronavirus. AA.com. Forrás: <https://www.aa.com.tr/en/latest-on-coronavirus-outbreak/head-of-hamas-in-gaza-contracts-coronavirus/2061995> (Megtekintve: 2021. 02. 28.)
- AL-MUGHRABI, NIDAL (2021). Gaza launches COVID-19 vaccinations, with just 22,000 doses. Reuters. Forrás: <https://www.reuters.com/article/health-coronavirus-palestinians-vaccines-idUSKBN2AM1AN> (Megtekintve: 2021. 02. 28.)
- BALOUSHA, HAZEM, HOLMES, OLIVER (2021). Palestinians excluded from Israeli Covid vaccine rollout as jabs go to settlers. Forrás: <https://www.theguardian.com/world/2021/jan/03/palestinians-excluded-from-israeli-covid-vaccine-rollout-as-jabs-go-to-settlers> (Megtekintve: 2021. 02. 28.)
- BARTAL, SHAUL (2021). Now It's the Turn of the Palestinian Voter. BESA Center. Forrás: <https://besacenter.org/perspectives-papers/palestinian-authority-elections/> (Megtekintve: 2021. 02. 28.)
- BOXMAN, AARON (2020). Hamas extends Gaza's coronavirus lockdown amid growing fears of outbreak. The Times of Israel. Forrás: <https://www.timesofisrael.com/hamas-extends-gazas-coronavirus-lockdown-amid-growing-fears-of-outbreak/> (Megtekintve: 2021. 02. 28.)
- FRISCH, HILLEL (2021a). Hamas' Maneuvers are Defensive – For Now. BESA Center. Forrás: <https://besacenter.org/perspectives-papers/hamas-maneuvers/> (Megtekintve: 2021. 02. 28.)
- FRISCH, HILLEL (2021b). "Human Rights" Organizations for Palestinian Rights, or Lawfare Against Israel? BESA Center. Forrás: <https://besacenter.org/perspectives-papers/palestinians-human-rights-lawfare/> (Megtekintve: 2021. 02. 28.)
- ISRAEL HAYOM (2020). Pandemic slows, but not stops, Hamas' terrorism industry. Israel Hayom. Forrás: <https://www.israelhayom.com/2020/05/15/pandemic-slows-but-not-stops-hamas-terrorism-industry/> (Megtekintve: 2021. 02. 28.)
- JAFFE-HOFFMAN, MAAYAN (2020.). Hamas used Covid-19 as a weapon of war – analysis. The Jerusalem Post. Forrás: <https://www.jpost.com/arab-israeli-conflict/hamas-used-covid-19-as-a-weapon-of-war-analysis-640753> (Megtekintve: 2021. 02. 28.)
- MEMO (2020). Gaza records 2 deaths, 100 infections from coronavirus. Forrás: <https://www.middleeastmonitor.com/20200913-gaza-records-2-deaths-100-infections-from-coronavirus/> (Megtekintve: 2021. 02. 28.)

- NEOKOHN (2020. április 14.). Izraeliek képezik ki a palesztin orvosokat a járvány kezelésére. Forrás: <https://neokohn.hu/2020/04/14/izraeliek-kepezik-ki-a-palesztin-orvosokat-a-jarvany-kezelesere/> (Megtekintve: 2021. 02. 28.).
- NEOKOHN (2020. április 20.). Ismét erőszakkal fenyeget a Hamász, ha nem kap izraeli segítséget. Forrás: <https://neokohn.hu/2020/04/20/ismet-eroszakkal-fenyeget-a-hamasz-ha-nem-kap-izraeli-segitseget/> (Megtekintve: 2021. 02. 28.).
- NEOKOHN (2020. április 22.). Focimeccsen akartak bombát robbantani Jeruzsálemben. Forrás: <https://neokohn.hu/2020/04/22/focimeccsen-akartak-bombat-robbantani-jeruzsalembe/> (Megtekintve: 2021. 02. 28.).
- NEOKOHN (2020. április 5.). Hamász: hatmillió izraeli fullad majd meg, ha egy gázai is meghal a vírusban. Forrás: <https://neokohn.hu/2020/04/05/hamasz-6-millio-izraeli-fullad-majd-meg-ha-egy-gazai-is-meghal-a-virusban/> (Megtekintve: 2021. 02. 28.).
- NEOKOHN (2020. augusztus 21.). Fokozódik a gázai rakétaeső Dél-Izraelre. Forrás: <https://neokohn.hu/2020/08/21/fokozodik-a-gazai-raketaeso-del-izraelre/> (Megtekintve: 2021. 02. 28.).
- NEOKOHN (2020. augusztus 8.). Palesztin terror-léggömbök landoltak egy izraeli kibucnál. Forrás: <https://neokohn.hu/2020/08/08/palesztin-terror-leggombok-landoltak-egy-izraeli-kibucnal/> (Megtekintve: 2021. 02. 28.).
- NEOKOHN (2020. július 5.). Rakétatámadás a Gázai-övezetből Izrael ellen. Forrás: <https://neokohn.hu/2020/07/05/raketatamadas-a-gazai-ovezetbol-izrael-ellen> (Megtekintve: 2021. 02. 28.).
- NEOKOHN (2020. május 6.). Lövöldözés volt a gázai határon. Forrás: <https://neokohn.hu/2020/05/06/lovoldozes-volt-a-gazai-hataron/> (Megtekintve: 2021. 02. 28.).
- NEOKOHN (2020. szeptember 6.). Izrael-ellenes dizshádról tárgyalt a Hamász és a Hezbollah. Forrás: <https://neokohn.hu/2020/09/06/izrael-ellenes-dzsihadrol-targyalt-a-hezbollah-es-a-hamasz/> (Megtekintve: 2021. 02. 28.).
- NEOKOHN (2020. szeptember 7.). Robbantásos merényletet akadályozott meg a Sin Bét. Forrás: <https://neokohn.hu/2020/09/07/robbantatosos-merenyletet-akadalyozott-meg-a-sin-bet/> (Megtekintve: 2021. 02. 28.).
- RELIEFWEB (2020). Gaza Strip – Snapshot: 2020 December. Reliefweb.int. Forrás: <https://reliefweb.int/report/occupied-palestinian-territory/gaza-strip-snapshot-december-2020> (Megtekintve: 2021. 02. 28.).
- WHO (2020). Coronavirus disease 2019 (COVID-19) Situation Report 41. Forrás: <https://who18.createsend.com/campaigns/reports/viewCampaign.aspx?d=j&c=>

[99FA4938D049E3A8&ID=4D4D915AA96443FA2540EF23F30FE-DED&temp=False&tx=0&source=Report](https://www.mkt.hu/99FA4938D049E3A8&ID=4D4D915AA96443FA2540EF23F30FE-DED&temp=False&tx=0&source=Report) (Megtekintve: 2021. 02. 28.).

HORIZONT

A Migrációkutató Intézet elektronikus kiadványsorozata

Kiadó: **Migrációkutató Intézet**

Szerkesztés és tördelés: Kóczán András Imre

Lektorálta: Marsai Viktor

Fotó: shutterstock.com

A kiadó elérhetősége: H-1518 Budapest, Pf. 155

Tel.: +36 1 372 0191

E-mail: info@migraciokutato.hu

Az elemzés és annak következtetései kizárólag a szerzők magánvéleményét tükrözik,
és nem tekinthetők a Migrációkutató Intézet álláspontjának.

© Veszprémy László Bernát, 2021

© Migrációkutató Intézet, 2021

ISSN 2677-1780